

BEDRE BØRNEMILJØ
0-6 år

Skab rum der virker

dansk
center for
undervisningsmiljø
viden til praksis

Hvad skal vi bruge værktøjet til?

Værktøjet hjælper jer med at få et rum til at virke efter hensigten. Gennem tre lette trin sammentænkes rummets funktion , indretning og den pædagogiske praksis i rummet.

Hvordan skal rummet virke?

Vælg et rum eller et sted i institutionen I oplever ikke virker optimalt/efter hensigten. Måske et rum eller et sted der ligefrem inviterer til en uhensigtsmæssig eller konfliktfyldt adfærd hos børnene. Det kan være gangarealet, et grupperum, legepladsen, køkkenet, en stue etc.

Tag en snak i personalegruppen omkring, hvad I gerne vil have, at rummet skal kunne? Overvej f.eks.

- Hvad er rummets vigtigste funktion?
- Hvad skal det ellers kunne?
- Hvordan vil I gerne have, at børnene oplever rummet?

Notér jeres overvejelser under trin I i skeamet på sidste side. Trin I beskriver de mål, som I gerne vil nå med rummet. Trin II og III skal hjælpe jer derhen.

Hvad sker der i rummet?

Undersøg hvad der sker i rummet i dag. forestil jer, at I ser på rummet gennem to forskellige 'briller'.

Brille 1: fluen på væggen

Forestil dig, hvordan du ville opleve det der sker i rummet, hvis du var en flue på væggen.

Du kan lave øvelsen, mens I laver de ting I plejer i rummet, så længe du i baghovedet noterer dig, hvordan rummet bruges af hhv. børnene og de voksne. Det kan være en god idé, at lade flere observere rummets brug gennem brille 1, måske oplever I forskellige ting på forskellige tidspunkter af dagen.

Brug følgende spørgsmål som inspiration til overvejelser om hvad der sker.

- **Hvordan bruger børnene rummet? f.eks.**
 - Hvor er børnene mest?
 - Hvordan bevæger og opfører børnene sig i rummet?
- **Hvordan opfører de voksne sig i rummet? f.eks.**
 - Hvornår er de voksne i rummet?
 - Hvad gør de voksne, når de er i rummet?
 - Hvor placerer de voksne sig, når de er i rummet? (Sidder de på en stol, går de rundt?, interagerer de med børnene? Er de passive?)

Brille 2: børnebriller

Med brille 2 prøver du at finde ud af hvordan det er at være barn i rummet. Tag en lille gruppe børn med hen i det rum eller til det sted I vil undersøge, og tag en snak med dem omkring hvordan de oplever rummet. Du kan f.eks. spørge om:

- Hvad laver I mest i det her rum?
- Hvad må man i det her rum?
- Hvordan ved I hvad man må?
- Hvordan ved I hvad man skal i det her rum?
- Hvad synes I om at være i det her rum?
- Hvordan kunne rummet være anderledes? Hvad mangler der?
- Hvilke ting kunne I godt tænke jer var i rummet?

I kan med fordel lade forskellige voksne lave denne øvelse med forskellige børn, så I får flere forskellige børneperspektiver på rummet.

Hvordan ændrer vi rummet?

Tag en dialog om hvordan I kommer fra det, der sker i rummet, til det I ønsker rummet skal kunne jvf trin I. I kan bruge følgende refleksionsspørgsmål i dialogen:

- Hvad oplever vi der sker i rummet nu? Hvilken viden fik vi fra øvelserne i trin II, og ser vi måske forskellige ting på forskellige tidspunkter på dagen?
- Hvordan adskiller det sig fra det, vi gerne vil have, der skal ske i rummet?
- Hvordan ændrer vi rummet, så det understøtter det, der skal ske? – rummets primære funktion?
- Hvordan sikrer vi overensstemmelse imellem de pædagogiske intentioner og rummets indretning/sprog?

Brug eventuelt nedenstående temaer som inspiration til jeres faglige refleksion over hvilke greb, der kan ændre rummet og dets anvendelse.

Rummets sprog og tegn. Rummets sprog og udformning skal tydeligt fortælle børnene, hvad rummet skal bruges til - hvad er det meningen, man kan lave her? Lange gange kan f.eks. opfordre til løb og bevægelse, mens små

hyggekrege kan opfordre til koncentration og fordybelse. Hvordan ser rummet ud i børnehøjde?

Atmosfære og udsmykning. Understøtter det nuværende rums atmosfære intentionen med rummets anvendelse? Hvilken atmosfære ønsker I i rummet? – hjemligt, hyggeligt? Festligt? Plads til bevægelse? Hvordan kan det skabes og hvordan kan evt udsmykning bruges i den forbindelse?

Lys. Brug den kunstige og naturlige belysning intentionelt. Fokuseret belysning kan bruges til at lede børnenes opmærksomhed hen på særlige områder og fastholde deres opmærksomhed her.

Lyd. Hvis støjniveauet i rummet er for højt og I vurderer at det skal sættes ned, kan I enten fokusere på om aktivitetsformerne i rummet er forkerte eller om det er rummets design der er forkert. Hårde flader giver længere efterklangstid og derfor mere larm, mens bløde flader, tæpper, sofaer osv, forkorter efterklangstiden.

Notér overvejelser og beslutninger fra trin III i skemaet.

Hvordan ændrer vi rummet? (fortsat)

Alene eller sammen. Hvis det er et helt rum I har fokus på, så vurder om rummet lægger op til at børnene er sammen hele tiden, eller om de kan trække sig og være alene eller i mindre grupper. Passer denne adfærd til det I gerne vil opnå med rummet jvf. Trin I?

Fleksibilitet. Er der brug for at rummet kan tilbyde flere forskellige aktiviteter, eller er det primært én særlig aktivitetsform rummet skal tilbyde? Hvis der er tale om flere aktivitetsformer, så overvej om de evt. er i konflikt med hinanden.

Møbler, indretning, pladsforhold og orden. Hvordan befordrer møbler, inventar, og udsmykning de aktiviteter I ønsker at rummet skal invitere til? Hvordan kan det optimeres? Er det nok bare at flytte nogle møbler og inventar rundt, eller skal der indkøbes nyt? Hvilke signaler sender 'rummets orden' til børnene? Hænger alle hylder højt? Er ting låst inde eller gemt bag låger, eller kommunikerer på andre måder, at det kræver en voksens tilstedeværelse at bruge tingene?

Notér overvejelser og beslutninger fra trin III i skemaet.

Hvordan skal rummet virke?

Hvad sker der i rummet?

Hvordan ændrer vi rummet?